

HRVATSKA PSIHOLOŠKA KOMORA

Na temelju članka 17. Statuta Hrvatske psihološke komore Upravni odbor na 59. sjednici od 25. svibnja 2007. godine donio je

STANDARDE RADA PSIHOLOGA U OSNOVNIM I SREDNJIM ŠKOLAMA

Članak 1.

Cilj standarda rada psihologa u osnovnim i srednjim školama je razvoj općih kompetencija, i to:

- *učenje kako učiti* (sposobnost organiziranja vlastitog učenja, ustrajanje u učenju, praćenje vlastitih procesa učenja i vlastitih napredovanja i sl.)
- *interpersonalne, interkulturalne i socijalne kompetencije* (tolerancija, nenasilno rješavanje sukoba, timski rad i sl.)
- *poduzetništvo* (kreativnost, inovativnost, prepoznavanje mogućnosti, sposobnost određivanja ciljeva, planiranja i upravljanja vlastitim aktivnostima i sl.)

Cilj standarda rada psihologa u osnovnim i srednjim školama je razvoj obrazovanja usmjerenog na učenika te razvoj temeljnih kompetencija potrebnih za cijelo-životno učenje te pomoć učenicima, nastavnicima i roditeljima da što kvalitetnije:

- razviju svoje potencijale
- održe svoje psihološko zdravlje
- razvijaju interpersonalne i socijalne vještine
- adekvatno svojim sposobnostima i interesima donose odluke vezane uz nastavak svojeg obrazovanja i uz svoje buduće zvanje.

Članak 2.

OPIS POSLOVA ŠKOLSKOG PSIHOLOGA

U radu s učenicima:

- ✓ prepoznaju njihove individualne potrebe, te, u skladu s time, provode individualna i grupna savjetovanja
- ✓ obavljaju psihološku procjenu učenikovih mogućnosti, osobito kao članovi Povjerenstva za procjenu psihofizičke spremnosti za polazak djeteta u osnovnu školu, te tijekom školovanja(npr. u slučaju školskog neuspjeha ili procjene darovitosti)
- ✓ dijagnosticiraju specifične poteškoće u učenju i pomažu u postizanju boljeg školskog uspjeha (neadekvatne strategije učenja, problemi s pažnjom i koncentracijom, ispitna anksioznost i sl.)
- ✓ prepoznaju darovite učenike(dijagnosticiraju specifične sposobnosti) i razvijaju programe za poticanje njihovih sposobnosti, radi aktualizacije njihovih prava i njihovih posebnih potreba (realizacija načela izvrsnosti)
- ✓ prepoznaju poteškoće u ponašanju i vršnjačkim odnosima, emocionalne i/ili obiteljske poteškoće i pomažu učenicima da ih prevladaju
- ✓ pomažu učenicima razvijati adekvatne mehanizme suočavanja i prevladavanje stresnih događaja i kriznih situacija
- ✓ razvijaju i provode programe prevencije nepoželjnih oblika ponašanja, programe za jačanje samopouzdanja, samopoštovanja , sigurnosti, učenje socijalnih vještina- za sve učenike u školi, a osobito učenike « rizičnih » skupina
- ✓ provode programe prevencije zlostavljanja djece u osnovnim školama i široj zajednici
- ✓ provode psihološke krizne intervencije
- ✓ održavaju redovnu i fakultativnu nastavu iz psihologije u srednjim školama

U radu s roditeljima:

- ✓ pomažu roditeljima prepoznati i razumjeti razvojne i individualne potrebe učenika i reagirati u skladu s njima
- ✓ pomažu roditeljima razvijati adekvatne vještine i komunikaciju kako bi mogli kvalitetnije poticati razvoj svih djetetovih potencijala i aktivno pridonijeti njegovu uspješnom obrazovanju
- ✓ educiraju roditelje iz područja razvojne, kognitivne i primijenjene psihologije
- ✓ pomažu aktivnom uključivanju roditelja u život škole i uspostavljanju partnerskih odnosa između roditelja i škole
- ✓ pomažu u uspostavljanju kontakta s vanjskim institucijama potrebnim učeniku (npr. Zavod za profesionalnu orijentaciju, centri za socijalnu skrb, specijalizirane zdravstvene institucije koje se bave mentalnim zdravljem, institucije koje se bave osmišljavanjem slobodnog vremena i sl.)

U radu s nastavnicima i drugim školskim osobljem:

- ✓ prepoznaju specifične teškoće, ali i pozitivnosti školske klime i odnosa među djelatnicima i razvijaju programe za njeno optimiziranje
- ✓ uvode i promoviraju različite metode rada koje potiču kreativnost i sudjelovanje nastavnika i učenika zajedno (timski rad, projektna nastava i sl.)
- ✓ uvode i promoviraju suvremene metode praćenja i provjere znanja učenika
- ✓ potiču i razvijaju instrumente za vrjednovanje i samovrjednovanje rada nastavnika, te podizanje kvalitete rada u nastavi
- ✓ pomažu nastavnicima da prepoznaju i razumiju razvojne i individualne potrebe učenika i reagiraju u skladu s njima
- ✓ educiraju nastavnike o recentnim saznanjima iz područja razvojne, kognitivne i primijenjene psihologije
- ✓ pomažu nastavnicima identificirati teškoće u razrednoj klimi, uspješnosti, načinu rada i razvijati strategije za njihovo rješavanje (upravljanje razredom)
- ✓ potiču toleranciju za različitosti među učenicima i samim osobljem

U radu na istraživanjima i razvoju programa:

- ✓ doprinose procesu samovrjednovanja škole, te izradi, provedbi i praćenju programa usmjerenih na podizanje kvalitete rada u školi
- ✓ osmišljavaju i provode istraživanja povezana s odgojno obrazovnom praksom i psihologijskim specifičnostima učenika i nastavnika
- ✓ sudjeluju u istraživačkim projektima drugih institucija koje se bave odgojno obrazovnim područjem
- ✓ vrjednuju kvalitetu i efikasnost programa i rada, te predlažu promjene
- ✓ koordiniraju rad vanjskih suradnika koji pridonose radu i životu učenika u školi
- ✓ kontinuirano šire i nadopunjuju svoja znanja i stručno se usavršavaju

Članak 3.

Uvjeti rada psihologa u osnovnim i srednjim školama su:

- Psiholog može obavljati zadaće iz Godišnjeg plana i programa rada samo u školi s kojom ima sklopljen ugovor o radu.
- Ukoliko se od školskog psihologa traži da obavlja stručne poslove u školi s kojom nema sklopljen ugovor o radu, ti mu se poslovi moraju iskazati kao sati iznad norme i posebno honorirati. Ako nisu ispunjeni ti uvjeti, psiholog nema obveze takve poslove obavljati i u tom slučaju ne može ga se pozvati na odgovornost.
- Najniža cijena usluga koje psiholog obavlja u školi s kojom nema sklopljen ugovor o radu, a usluge se obavljaju izvan redovne radne obveze, određuje se prema cjeniku Hrvatske psihološke komore.
- Radno vrijeme školskog psihologa obuhvaća:
neposredni rad s učenicima, nastavnicima, roditeljima,
poslove pripreme, planiranja i programiranja, stručnog usavršavanja,

ostale poslove po nalogu ravnatelja ili posebnom zaduženju.

- Dnevno radno vrijeme školskog psihologa u neposrednom radu iznosi 6 sati, i to sat po 60 minuta, a ostatak radnog vremena odnosi se na poslove vezane uz ustanove, stručno usavršavanje, planiranje i programiranje, pripremu za rad i druge poslove.
- Radno vrijeme psihologa utvrđuje se prema pozitivnim propisima i Kolektivnom ugovoru.
- Ukoliko školski psiholog radi i u nastavi, ili obavlja druge poslove utvrđene Godišnjim planom i programom ustanove (voditelj smjene, satničar, razrednik, voditelj stručnih aktiva, sindikalni povjerenik i sl.) norma mu treba biti proporcionalno umanjena ili se taj rad iskazuje kao rad preko norme, kako je to definirano za ostale nastavnike u pozitivnim propisima.
- Omjer stručnih psihologijskih poslova i ostalih poslova koje stručni suradnik psiholog obavlja po nalogu ravnatelja ili posebnom zaduženju mora biti takav da ne ometa njegov stručni rad, jer je težište rada školskog psihologa individualni i grupni rad s učenicima, a suradnja s drugim sudionicima odgojnog djelovanja je ponajprije u funkciji njihova osposobljavanja za bolje razumijevanje učenikovih potreba i ponašanja te djelotvorniji rad s njima.
- Stručni suradnik psiholog može, da bi održao kvalitetu svoga rada, tijekom jedne školske godine biti zadužen za vođenje i/ili koordinaciju najviše 3 posebna programa (Program za povećanje sigurnosti, Program prevencije ovisnosti, Program borbe protiv pušenja, Program rada s darovitima i sl.). Ukoliko je ipak zadužen za vođenje i koordinaciju više programa, taj rad treba biti iskazan kao rad iznad norme i kao takav iskazan u satnici i posebno vrednovan.
- Ukoliko škola ima do 12 razrednih odjeljenja (do 400 učenika), da bi se osigurala kvaliteta rada, mora zaposliti jednog psihologa s punim radnim vremenom.
- Škola je dužna osigurati adekvatan prostor za samostalan rad psihologu koji će omogućiti diskreciju, adekvatno čuvanje psihodijagnostičkih instrumenata i dokumentacije, i neometan rad. Škola je dužna osigurati i sredstva za nabavu osnovnih psihodijagnostičkih instrumenata i posebnu edukaciju za primjenu kada je to potrebno. Instrumenti trebaju pokrivati područje kognitivnih sposobnosti, ličnosti, razvojnih, te motivacijskih karakteristika djece i mladih.
- Školski psiholozi obavezni su, sukladno *Zakonu o psihološkoj djelatnosti (NN 47/2003)*, biti članovi Hrvatske psihološke komore koja izdaje i obnavlja osnovnu dopusnicu odnosno licencu za rad. Škola je dužna osigurati psihologu sudjelovanje na stručnim skupovima bodovanim od Komore (preporučuje se sudjelovanje na Godišnjoj Konferenciji Hrvatskih psihologa, stručni seminari i edukacije u organizaciji Hrvatskog psihološkog društva i Hrvatske psihološke komore), te osigurati nabavu stručne literature.
- Psiholog treba biti obvezni član Povjerenstva za procjenu psihofizičkog statusa djece prije upisa u prvi razred.

Psiholog je jedini stručnjak kompetentan za procjenu psihičkog i emocionalnog statusa i zrelosti djeteta za polazak u školu.

- Školski psiholog obavezno sudjeluje u procjeni psihofizičkog statusa djece od upisa do završetka osnovne i srednje škole, timskoj procjeni za određivanje adekvatnog oblika školovanja, u postupcima identifikacije, poticanja i praćenja darovitih učenika, psihološkim kriznim intervencijama, te izvođenju nastave iz psihologije u srednjoškolskim ustanovama, koju isključivo smije održavati psiholog.
- Za škole koje nemaju zaposlene psihologe, potrebno je da Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa osigura vanjskog suradnika psihologa, što podrazumijeva da Ministarstvo osigura organizacijska, materijalna i financijska sredstva.
- Psiholog je obvezan čuvati psihodijagnostička sredstva od neovlaštenog korištenja. U slučaju da raskine ugovor o radu sa školom, a u školi nije zaposlen drugi psiholog, dužan je psihodijagnostička sredstva pohraniti u Hrvatsku psihološku komoru, u skladu s propisima Komore.

Članak 4.

Ovi standardi objavljuju se na web stranici Komore i stupaju na snagu 8 dana po objavljivanju.

Broj: 13-1056/1-05-07.

U Zagrebu, 25. svibnja 2007. godine.

**Predsjednica
Hrvatske psihološke komore**

dr. sc. Ljiljana Pačić-Turk